

EĞİTİM SEN

**2025/'26 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI BAŞINDA
DEPREM BÖLGESİNDEKİ İLLERDE
EĞİTİMİN DURUMU**

**EĞİTİM VE BİLİM EMEKÇİLERİ SENDİKASI
(EĞİTİM SEN)**

25 EYLÜL 2025

ANKARA

I. GİRİŞ

6 Şubat 2023'te yaşadığımız Maraş merkezli depremler, bu ülkenin hafızasına kazınan en büyük felaketlerden biri oldu. On binlerce insanımız, alınmayan önlemler ve zamanında yapılmayan müdahaleler yüzünden göz göre göre hayatını kaybetti. O gün enkaz altında yalnızca insanlarımız değil; iktidarın liyakatsizliği, sorumsuzluğu, sermayenin doymak bilmez rant hırsı ve yıllardır yok sayılan bilimsel gerçekler de kaldı. İnsanlar günlerce enkaz altında kurtarılmayı beklerken açlıktan, susuzluktan, donarak çaresizce yaşamını yitirdi. Bu büyük yıkımın ardından beklenen tek şey, sorumluların hesap vermesi, bu yaşananlardan ders çıkarılması ve bir daha böyle bir acının yaşanmaması için gerekli önlemlerin alınmasıydı. Ancak deprem yaşanan 11 ildeki yeniden inşa ve iyileştirme çalışmalarına, beklenen İstanbul depremi tehlikesine karşı hazırlık düzeyine baktığımızda hiçbir ders çıkarılmadığını görüyoruz. En son İzmir ve Balıkesir'de yaşanan depremler, bu ihmalkârlığın sürdüğünü, iktidarın, halka ve güvenli yaşam alanlarına değil, rant projelerine odaklandığını bir kez daha açığa çıkarmaktadır.

Bu raporu hazırlama amacımız yalnızca yaşananları hatırlatmak değil aynı zamanda bu afetin üzerinden 30 ay geçmesine rağmen, kentlerin yeniden inşası, eğitimin durumu ve olası afetlere karşı hazırlık düzeyine dikkat çekmektir. Yaşadığımız acılar, gelecekteki felaketleri önlemek için ders çıkarmak ve sorumluluk almak zorunda olduğumuzu hatırlatıyor. Bir kez daha altını çiziyoruz; bugün duymazdan gelinen uyarılar, yarının acı kayıplarına yol açacaktır.

Okulların açıldığı ilk hafta MYK üyelerimizin katılımıyla Hatay ve ilçelerinde yaptığımız görüşmeler ve gözlemler sonucunda gördük ki; depremlerin üzerinden geçen süreye rağmen hem kentlerin inşası hem de öğrencilerin eğitim hakkına erişimindeki ciddi sorunlar devam etmektedir. Hatay, Adıyaman, Malatya, Maraş illeri başta olmak üzere Antep, Osmaniye, Adana, Diyarbakır, Kilis, Şanlıurfa, Elâzığ illerinde eğitim-öğretim sürecinin güncel durumu, yaşanan hak kayıpları ve eksiklikler bu sorunları kamuoyuyla paylaşma sorumluluğumuzu ortaya koymaktadır.

II. BÖLGESEL DURUM ANALİZİ

HATAY

Yıkımın ağır yaşandığı ilçelerde ve kent merkezinde kalıcı konutların yalnızca üçte biri teslim edilebilmiştir. Üstelik teslim edilen konutlarda yol, su, elektrik, kanalizasyon ve temizlik gibi altyapılar tamamlanmamış, sağlıklı bir yaşam koşulu hala sağlanamamıştır. Bugün hâlâ 180 konteyner kentte 150-200 bin yurttaş hayata tutunmaya çalışırken, yaklaşık 80 bin öğrenci ise konteyner sınıflarda eğitim almaya mecbur bırakılmaktadır.

Kentte 181 yeni okul inşaatı tamamlanarak eğitim öğretime açılmış, 145 okulda güçlendirme, 768 okulda onarım yapılmış, 86 okulun projesi ise sürmektedir. Ancak tüm bu tabloya rağmen hâlâ 18 okul deprem nedeniyle ikili öğretim yapmak zorunda, kimi yerlerde 2-3 okul aynı binada eğitim yapmaktadır.

Eğitim ortamlarının bir başka önemli sorunu personel yetersizliğidir. Kent genelinde yaklaşık 1350 eğitim kurumu bulunmasına rağmen sadece 300 kadrolu yardımcı hizmetli bulunmaktadır. Okulların temizlik ve bakım hizmetleri geçici istihdam programı (TYP) üzerinden 6 aylık sözleşmeler ve asgari ücretle çalıştırılan emekçilerle sağlanmaktadır. Ancak kent geneli için işe alınan 700 kişinin büyük bir kısmı işe başladığı ilk hafta iş yükünün çok ağır olmasından dolayı işi bırakmıştır. Buna bağlı olarak okullar temizlik sorununda kaderlerine ve idarecilerin “yaratıcı”

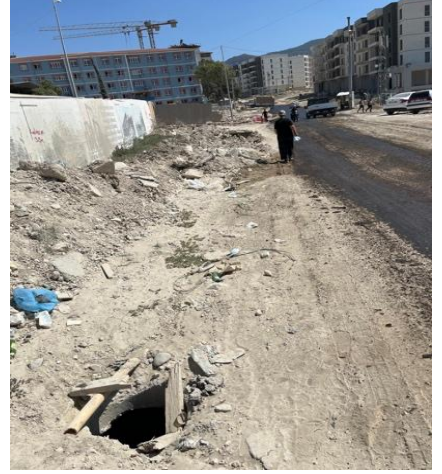

çözümlerine terkedilmiştir. Bunlardan biri de kimi okullarda “bağış” adı altında kayıt ücreti ve okul aidatı alınmasıdır. Devletin asli sorumluluklarını yerine getirmemesinin bedeli yoksullaşan halkın sırtına yeni yükler bindirilmektedir.

Deprem bölgesinde öğrencilerin en acil ihtiyaçlardan biri olan beslenme sorunu hâlâ çözülemedi. Ücretsiz okul yemeği uygulaması okul öncesi ve taşımali öğrencilerle sınırlı tutulmaktadır. Oysa Hatay’da yüzbinlerce çocuk açlık ve yoksulluk sınırının altında yaşayan ailelerin çocuklarıdır. Birçok okulda temiz içme suyuna erişimi hâlâ yoktur. Kimi yerde tankerle su taşınıyor, kimi okulda öğrenciler musluk suyunu içmek zorunda kalıyor. Deprem sonrası yeniden inşa iddiasında olan bir ülkede, çocukların en temel hakkı olan

içilebilir temiz suya erişim hâlâ çözülememiştir. Bu durum sağlık açısından ciddi riskler taşımaktadır.

TOKİ eliyle mahalleler yeniden inşa edilirken, bazı mahallelerde ihtiyaç olmasına rağmen özellikle yeni okul yapılmaması, eğitim binalarının kaymakamlık, emniyet müdürlüğü gibi diğer kurumlar tarafından kullanılması eğitim ihtiyacının bilinçli olarak göz ardı edildiğini göstermektedir. Bu yaklaşım, yalnızca eğitimi değil, aynı zamanda kentin demografisini değiştirmeye dönük politik bir tercih olarak değerlendirilmektedir. Öte yandan, okul çevrelerinin birer şantiyeye dönüşmesi, ağır kamyon trafiği, asfaltlanmayan yollar, kapakları açıkta olan kanalizasyon hatları ve güvensiz koşullar çocukların eğitim ortamını doğrudan tehdit etmektedir.

Samandağ, Antakya ve Defne ilçeleri başta olmak üzere bir ilçede acele kamulaştırma kararları ile halkın hiçbir şekilde görüşü ve onayı alınmadan şahıslara ait konut, bağ, bahçe ve tarlalar kamulaştırılarak çok kısa bir süre içerisinde tahliye edilmesi istenmektedir. Bu taşınmazlara biçilen değerler de çok keyfi olabilmektedir. Bu uygulama ile mülksüzleştirme dayatıldığı gibi, demografik yapıyı değiştirecek bir adım olarak okunmaktadır.

ADIYAMAN

6 Şubat depreminin üzerinden geçen 2,5 yıla rağmen Adıyaman’da eğitim hâlâ eşitsizlik, yetersizlik ve ayrımcılıkla kuşatılmış durumda. 820 okul ve kurumda, 6699 derslikte, yaklaşık 700’ü ücretli öğretmen olmak üzere 11.121 öğretmen ve 160.711 öğrenci yeni eğitim-öğretim yılına başladı. Depremde ağır hasar alan okulların yerine kalıcı ve güvenli binalar yapılması gerekirken, 2025 Eylül itibarıyla yalnızca **77 yeni okul açılmış, 16’sının güçlendirmesi tamamlanmış, 3’ünde güçlendirme devam etmekte, 8 prefabrik ve 1 konteyner okulda** hâlâ eğitim öğretim yapılmaktadır. Ayrıca 4 okul başka okulların binalarında eğitim almak zorunda kalmaktadır. TOKİ alanlarında yapılan 3 yeni okul eğitim öğretime açılmış, 3’ünün de inşaatı devam etmektedir. Buna rağmen ikili eğitim hâlâ sona erdirilememiştir. Prefabrik ve konteyner yapılar, öğrencilerin ve öğretmenlerin motivasyonunu düşürmekte, kalabalık sınıflar ve yetersiz donanım eğitim niteliğini olumsuz etkilemektedir.

Konteyner kentlerin bir kısmı kapatılmış olsa da **yaklaşık 6.000 konut teslim edilmiş olmasına rağmen** altyapı sorunları nedeniyle çok sayıda aile hâlâ bu konutlara taşınamamıştır. Öğrencilerin barınma ve ulaşım sorunları devam etmekte, özellikle kırsalda yaşayan öğrencilerden yaklaşık **13.800 öğrenci** taşımali eğitime devam etmektedir. Beslenme desteği alamayan öğrencilerin oranı **% 62**, internet ve cihaz erişimi olmayan ortaokul-lise öğrencilerinin oranı ise **%48’dir**. Bu tablo, eğitim hakkının en temel unsurlarına erişimde derin eşitsizlikleri gözler önüne sermektedir. Ekonomik kriz ve gıda fiyatlarındaki artış nedeniyle öğrenciler aç ya da yetersiz beslenerek okula gitmekte, bu da

öğrenme güçlüğüne artırmaktadır. Depremi ardından travma yaşayan çocuklar için psikososyal destek hâlâ yetersizdir; her okulda psikolojik danışman bulunmamaktadır.

Adıyaman'da eğitimi kuşatan sorun yalnızca fiziki koşullarla sınırlı değildir. Anadilde eğitim hakkı hâlâ yok sayılmakta, Kürtçe konuşan öğrenciler kendi dillerinde öğrenim görememektedir. Bu durum akademik başarıyı düşürdüğü gibi öğrencilerin özgüvenini de zedelemektedir. Çocuk emeği MESEM uygulamalarıyla yaygınlaştırılmakta, Adıyaman'da **2400 öğrenci bu programa yönlendirilmiş, örgün eğitime devam oranı %58'e düşmüştür**. Ayrıca binlerce mevsimlik tarım işçisi çocuk (**4000'den fazla**) 3-4 ay boyunca eğitimden uzak kalmakta, herhangi bir telafi programı yapılmamaktadır.

Öğretmenler açısından ise norm kadro dengesizlikleri, branş dışı görevlendirmeler, barınma ve geçim sıkıntıları sürmektedir. Proje okullarında keyfi ve siyasi tasfiyeler devam etmekte, öğretmenlerin mesleki güvencesi zedelenmektedir.

MALATYA

6 Şubat 2023 depremleri Malatya'da yalnızca yaşam alanlarını değil, eğitim altyapısını da derinden etkilemiştir. **1237 yurttaşımızı yitirdiğimiz** kentte, binlerce öğrenci ve öğretmen eğitim süreçlerinden kopmak zorunda kalmıştır. Aradan geçen 2,5 yıla rağmen **74 konteyner kentten 71'inde** yaklaşık **77 bin kişi** yaşamaktadır. Konteynerlerde büyüyen on binlerce çocuğun eğitim hakkı, yalnızca derslik inşaatlarıyla değil; sosyal, psikolojik ve ekonomik boyutlarıyla da ele alınmak zorundadır.

Resmî raporlar, "yatırımlar" üzerinden iyimser bir tablo çizmektedir. Deprem öncesinde **6.177 olan derslik sayısı**, 895 kaybın ardından bugün **6.311'e çıkmış**, Eylül itibarıyla eklenecek 212 derslikle **6.523'e ulaşması**, tamamlandığında ise **7.701 derslik** olması planlanmaktadır. Bu tabloya bakıldığında "%25'lik artış" vurgusu yapılmaktadır. Ancak sahada hâlâ **binlerce öğrenci geçici dersliklerde ve konteyner sınıflarda eğitim görmektedir**. 58 okulun inşaatı bitirilmiş olsa da planlanan **2.217 dersliğin yalnızca 857'si tamamlanmıştır**; projelerin büyük bölümü 2026'ya ertelenmiştir.

Bugün Malatya'da **852 okulda, 12.953 öğretmen ve 150.515 öğrenci** eğitim görmektedir. Ancak öğretmen dağılımındaki adaletsizlikler ve kırsal bölgelerdeki kalabalık sınıflar fırsat eşitliğini zedelemektedir. Öğrencilerin en acil ihtiyacı olan **psikososyal destek**, resmi raporlarda yok sayılmakta; yeterli rehber öğretmen ve danışman ataması yapılmamaktadır. Çocuklar konteyner kentlerde yalnızca eğitim hakkından değil, güven duygusundan da mahrum bırakılmaktadır.

Barınma sorunu da eğitimi doğrudan etkilemektedir. Resmî açıklamalara göre **80 bin hak sahibi için 103 bin konut** yapılacağı söylenmiş olsa da teslimatlar gecikmiş, süreç şeffaf yürütülmemiştir. Hak sahipliği olmayan kiracılar ise ancak "artan konutlar" üzerinden sisteme dahil edilmektedir. Bu yaklaşım, yurttaşların barınma hakkının piyasa odaklı ve ikincil bir mesele olarak görüldüğünü kanıtlamaktadır. Öğretmenlerin barınma ve çalışma koşulları çözülmemiş, norm fazlalığı, proje okulu dayatmaları ve re' sen atamalar yeni mağduriyetler yaratmıştır.

K. MARAŞ

6 Şubat 2023 depremleri Kahramanmaraş'ta büyük bir yıkıma yol açmış, 53 bin bina ağır ve orta hasarlı hale gelmiş, on binlerce bağımsız bölüm yok olmuştur. Eğitim alanında da tablo vahimdir: 1073 okuldan 356'sı, 10 binden fazla derslikten 1666'sı kullanılamaz hale gelmiştir. Aradan geçen süreye rağmen hâlâ 5 konteyner okulda 2186 öğrenci eğitim görmeye çalışmakta, şehir merkezinde ikili eğitim uygulaması devam etmektedir. Prefabrik ve konteyner yapılar geçici bir çözüm olarak sunulsa da kalabalık sınıflar, yetersiz donanım ve sağlıksız koşullar eğitimin niteliğini ciddi biçimde düşürmektedir. Millî Eğitim Bakanlığı'nın kalıcı ve güvenli okul inşaatlarını hızlandırmak yerine konteynerlere bel bağlaması, eğitimin hakkını değil maliyet hesabını önceleyen bir anlayışın göstergesidir.

Yeni açılan okul ve birimler: 61 okul, 943 derslik, 8 atölye, 1 lojman (10 daireli), 1 spor salonu

Yapımı planlanan ve devam eden okul: 105 okul (1792 derslik)

Güçlendirmesi devam eden okul: 39 okul (472 derslik)

Aynı binada eğitim gören okul: Şehir merkezinde ilk ve orta okulların büyük kısmı hâlâ ikili eğitime devam ediyor.

Deprem yalnızca binaları değil, eğitime erişimdeki eşitsizlikleri de derinleştirmiştir. Kırsalda yaşayan öğrencilerin oranı %40'a çıkmıştır. Kız çocuklarının eğitime devam oranında düşüş, devamsızlık ve erken evlilikler artarken, çocuk emeğini MESEM uygulamalarıyla sömürüsü meşrulaştırılmaktadır. Ekonomik kriz ve yüksek gıda enflasyonu nedeniyle öğrencilerin aç ya da yetersiz beslenerek derse girmesi, öğrenme sürecini neredeyse imkânsız hale getirmiştir. Buna rağmen her öğrenciye ücretsiz yemek programı hâlâ hayata geçirilmemiştir.

ADANA

Adana'da yaklaşık **1650 kurumda 24.746 öğretmen ve 473.650 öğrenci** ile yeni eğitim öğretim yılına başlamıştır. Ancak rakamların büyüklüğü, kentin eğitimdeki ağır sorunlarını perdeleyememektedir. **6 Şubat 2023 depremleri** Adana'yı derinden etkilemiş, okullarda ciddi hasarlar bırakmış olmasına rağmen aradan geçen sürede eğitim ortamları hâlâ belirsizlik ve plansızlık içinde sürmektedir.

Depremde hasar alan **35 okul** için alınan yıkım veya güçlendirme kararları kamuoyundan gizlenmiş, kimi raporlar değiştirilerek okullar "sağlam" gösterilmiş, kimi okullarda ise hiçbir işlem yapılmadan eğitim-öğretim sürdürülmüştür. Örneğin:

Şambayadı Şehit İsmet Fatih Alagöz Ortaokulu: Ağır hasarlı, yıkım kararı verilmiş.

Sıtkı Kulak Ortaokulu: Yıkılmış, molozları kaldırılmış ama yeni inşaata başlanmamış.

Ramazan Atıl Anadolu Lisesi: Orta hasarlı, güçlendirme kararı alınmış ama ödenek yokluğu nedeniyle atıl bırakılmış.

Şehit Ebubekir Durmuş Ortaokulu ve Hacı Nazım Turgut İlkokulu: Orta hasarlı raporu değiştirilerek "sağlam" denilmiş, öğrenciler riskli binalarda ders görmek zorunda bırakılmıştır.

Bu tablo, İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün şeffaflıktan uzak tutumunu ve kaynak yönetimindeki yetersizliklerini açıkça ortaya koymaktadır. Birçok okulda ihaleler yolsuzluk iddialarıyla iptal edilmiş, süreçler askıya alınmıştır. Dünya Bankası kredisiyle başlayan bazı projeler devam etse de kent genelinde bütüncül bir yeniden inşa planı hâlâ yoktur.

Deprem sonrası başka okullara taşınan öğrenciler dışlanmış hissetmekte, üvey evlat muamelesi görmektedir. İkili öğretim uygulamasıyla ders süreleri **40 dakikadan 30 dakikaya**, teneffüsler **10 dakikadan 5 dakikaya** düşürülmüştür. Bu da öğrencilerin günlük **80 dakika, yılda yaklaşık 360 ders saati kaybı** yaşamasına yol açmaktadır. TYT ve AYT gibi sınav sistemine endekli bir düzende bu kayıp, eğitime fırsat eşitsizliğini derinleştirmektedir. Maddi imkânı olan öğrenciler özel okullara yönelirken, dar gelirli ailelerin çocukları eksik derslerle eğitim hakkında mahrum bırakılmaktadır.

Adana'da eğitim yalnızca fiziki sorunlarla sınırlı değildir. Okullarda temizlik personeli eksikliği, güvenlik açığı, ücretsiz yemek ve temiz su desteğinin yokluğu, öğrencilerin sağlıklı gelişimini engellemektedir. Çocuk yoksulluğunun OECD ülkeleri içinde en yüksek olduğu Türkiye'de, Adana'daki öğrenciler de açlık ve yetersiz beslenmeyle eğitimlerini sürdürmek zorunda bırakılmaktadır. Proje okullarında öğretmenler keyfi biçimde görevden alınmakta, sendikal tercihler ayrımcılığa yol açmakta, veliler ve öğrenciler üzerindeki baskılar artmaktadır. Tepebağ Anadolu Lisesi gibi köklü okulların kapatılarak farklı amaçlara devredilmek istenmesi, kamusal eğitim anlayışına vurulmuş açık bir darbedir.

Acil olarak;

- ✓ Depremden etkilenen tüm okulların listeleri şeffaf biçimde açıklanmalı, ihale ve inşaat süreçleri kamu denetimine açılmalıdır.
- ✓ İkili öğretim sonlandırılmalı, öğrencilerin kayıpları telafi edilmelidir.
- ✓ Her öğrenciye ücretsiz bir öğün yemek ve temiz su sağlanmalıdır.

- ✓ Norm kadro sorunları çözülmeli, öğretmen atamaları liyakat esasına göre yapılmalıdır.
- ✓ Cemaat ve vakıflarla yapılan protokoller iptal edilmeli, laik ve bilimsel eğitimin taviz verilmemelidir.

Ş.URFA

Yetkililer, 6 Şubat Depremi sonrasında 11.233 ağır-orta hasarlı yapının %98'inin yıkımının tamamlandığını, yerinden dönüşüm kapsamında 2.000 hanenin yeniden yapımının sürdüğünü ve konut ihtiyacının yaklaşık %60 oranında karşılandığını ifade etmektedir. Ancak bu veriler, deprem sonrası yaşanan büyük yıkımın hâlâ tam anlamıyla telafi edilmediğini, binlerce hanenin barınma sorunuyla karşı karşıya olduğunu gizleyememektedir.

Eğitim altyapısında da kimi adımlar atıldığı belirtilmektedir: depremde hasar gören okulların bir kısmı yıkılıp yeniden yapılırken, bu eğitim-öğretim dönemine 71 yeni okulun yetiştirildiği ve derslik sayısında %11 artış sağlandığı duyurulmuştur. Yine de il genelinde hasarlı okulların yerine 140 okul yapılacağı söylenmesine rağmen 2025 sonu itibarıyla yalnızca 84'ünün tamamlanacağı belirtilmektedir. Bu tablo, şu ana kadar planlanan okulların ancak %50'sinin tamamlandığını göstermektedir.

Tüm bu resmî açıklamalara karşın eğitimde manzara hâlâ kritik düzeydedir: çok kalabalık sınıflar, ikili eğitim uygulamaları, ciddi öğretmen açığı, mevsimlik çocuk işçiliği ve okul temizliği gibi sorunlar öne çıkmaktadır. Öğretmen açığının 12 bin bandına çıkması, sınıf mevcutlarını artırarak eğitimin niteliğini düşürmektedir. Aynı şekilde, okullarda temizlik personeli ve malzemesi eksikliğinin sürmesi nedeniyle hijyen koşullarının birçok kurumda standartların çok altında kaldığı görülmektedir.

Dolayısıyla, yeni okul binalarının tamamlanması tek başına yeterli değildir. Eşzamanlı olarak acil öğretmen atamaları yapılmadığı, temizlik ve bakım bütçeleri artırılmadığı, kalabalık sınıfları azaltacak planlı yerleştirmeler hayata geçirilmediği sürece fiziki iyileşmelerin eğitim hakkına yansması son derece sınırlı kalacaktır.

OSMANİYE

Osmaniye'de depremle birlikte 29'u MEB personeli, 23'ü öğrenci, 9'u sağlık personeli olmak üzere yüzlerce yurttaşımızı yitirdik, binin üzerinde insan hayatını kaybetti. Ancak bu ağır tabloya rağmen aradan geçen 32 ayda eğitim alanında ve şehir yaşamında kalıcı çözümler üretilmedi. Raporlarda "öğretmen ihtiyacının bulunmadığı, okulların açıldığı, internet sorununun giderildiği" gibi ifadeler yer alsa da gerçekte öğretmen ve öğrencilerin barınma sorunları hâlâ konteynerlerle geçiştirilmektedir. Psikososyal destek hizmetleri sınırlı kalmış, kırsal bölgelerde internet ve ulaşım gibi altyapı eksiklikleri devam etmektedir. Eğitim emekçilerinin yaşadığı barınma ve çalışma zorlukları "kısmen çözüldü" denilerek göz ardı edilmekte, konteyner yaşamı kalıcılaştırılmaktadır.

Kent genelinde de tablo farklı değildir. Yıkımlar ve TOKİ inşaatları sürerken halkın katılımı olmadan yürütülen projeler Osmaniye'yi toz, gürültü ve düzensiz bir kentleşme sürecine mahkûm etmiştir. Bahçe ve Hasanbeyli ilçelerinde hâlâ yıkımlar devam etmekte, trafik ve temiz suya erişim gibi temel sorunlar çözülememektedir. Depremin üzerinden 32 ay geçmiş, yüzlerce can kaybedilmiş, binin üzerinde yurttaş toprağa verilmiş olmasına karşın Osmaniye'de kalıcı konutlar ve güvenli okullar inşa edilememiştir.

KİLİS

Deprem öncesi 210 okul bulunan Kilis'te, 36 okul orta ve ağır hasarlı olarak yıkılmış, bunların yerine yalnızca 18 yeni okul yapılabilmiş, 12 okulda ise güçlendirme çalışması yapılmıştır. Bu tabloya rağmen konteyner okulların sayısı ve birleştirilmiş sınıfların durumu hakkında kamuoyuna herhangi bir net veri paylaşılmamıştır. Oysa deprem sonrası yapılan yeniden inşa ve güçlendirme çalışmalarıyla derslik sayısının %18 artacağı öngörülmesine rağmen, çocukların hangi koşullarda eğitim aldığı

konusunda şeffaflık sağlanmamaktadır. Konteyner okullarda ve birleştirilmiş sınıflarda eğitim gören öğrenciler görmezden gelinmekte, kamu otoriteleri başarı hikâyesi yaratmakla meşgul olmaktadır. Bu yaklaşım, kamusal ve bilimsel eğitimin planlı bir biçimde yeniden inşası yerine, eksikleri perdeleyen göstermelik bir anlayışın ürünü olmuştur.

Kilis'te toplam 3.022 yapı hasar görmüş, bunların 1.365'i konut olarak kayda geçmiştir. 457 bina yıkılmış, 151'i "acil yıkılacak" listesine alınmış, 1.926'sı ağır, 488'i orta hasarlı olarak raporlanmıştır. Yıkım ve enkaz kaldırma oranının %97'ye ulaştığı belirtilese, en kritik sorun **güvensiz ve kontrolsüz yıkımlar** olmuştur. Ağır hasarlı binaların peyderpey yıkıldığı açıklanırken, toplam resmi sayı paylaşılmamış; süreç şeffaflıktan uzak yürütülmüştür. Halkın barınma hakkı temel bir ihtiyaç olmasına rağmen, Kilis'te kalıcı ve güvenli konut üretimi yerine enkaz kaldırma hızına odaklanılmıştır. Bu yaklaşım, bölge halkının güvenliğini ve geleceğini ikinci plana iten, kaynakların plansız ve adaletsiz kullanımını açıkça ortaya koymaktadır.

DİYARBAKIR

6 Şubat depremleri sonrasında Diyarbakır'da kentsel dönüşüm kapsamında **14 etapta 10 bini aşkın konut** planlanmış, bu ay sonuna kadar toplamda **10.556 konut** hak sahiplerine teslim edileceği ifade edilmektedir. Özellikle Bağlar ilçesinde bulunan ve şehir merkezine 15 km uzaklıkta bulunan Oğlaklı bölgesi öne çıkan merkezlerden biri olmuş, ancak konutların dağıtımı konusunda şeffaflık sağlanmamıştır. Kiracılar ve hak sahibi olmayan yurttaşlar barınma hakkından dışlanmış, yeni konutlara geçişte kira ve taşınma desteği yetersiz kalmıştır. Oğlaklı bölgesinde yapılan konutlarda yaşayan yurttaşlarımız Ulaşım, altyapı gibi konularda ciddi problemler yaşamaktadır.

Tek geçici barınma alanı olan **Kayapınar Konteyner Kent** bu yılın yaz aylarında tahliye süreci başlatılan alanda **619 konteynerde 155 aile** kalmasına rağmen elektrik ve su kesintisi uyarılarıyla zorla çıkış dayatılmıştır. Konteynerlerde yaşam koşulları uzun süre boyunca yetersiz kalmış, yazın aşırı sıcakta elektriksiz kalınması depremzedeleri ikinci bir mağduriyetle karşı karşıya bırakmıştır. Konut teslimleri hızlansa da konteyner kentlerde kalan ailelerin taşınma ve yeni hayata uyum süreci için ciddi bir sosyal destek mekanizması oluşturulmamıştır.

Eğitim cephesinde Diyarbakır'da **depremde hasar gören 20 okul yıkılmış bu okulların yerine ve kalıcı konutların inşa edildiği bölgelerde 1190 derslikli 70 okul** tamamlanmış, **1259 derslikli 70 okulun inşası** ise devam etmektedir. Bu projelerin tamamlanmasıyla derslik kapasitesinin %15–17 oranında artacağı ifade edilse de sahadaki ilerleme hızı ve tamamlanma tarihleri belirsizdir. **467.725 öğrenci ve 24.865 öğretmenin** görev yaptığı kentte merkez–kırsal arasındaki eşitsizlik sürmekte, öğrenciler konut taşınmalarıyla birlikte ulaşım ve devamsızlık sorunları yaşamaktadır.

G. ANTEP

Gaziantep'in İslâhiye ve Nurdağı ilçelerinde kalıcı konutların bir kısmı teslim edilmiş olsa da altyapı ve ulaşım sorunları çözülememiştir. İslahiye'de bugüne kadar yaklaşık 6.300 konutun %80'i teslim edilmiş, ancak dönüşüm bekleyen riskli binalar halk için tehdit olmaya devam etmektedir. Nurdağı'nda ise hâlen 300 hane konteynerlerde yaşamak zorunda bırakılmaktadır. Bu tablo, hızlı konut teslimatlarıyla övünen ekonomi politikalarının uzun vadeli sosyal planlama ve adil kaynak dağılımını ihmal ettiğini göstermektedir.

Eğitim alanında da sorunlar derindir. Nurdağı'nda hâlen 5 konteyner okul eğitim verirken, İslahiye'de birleştirilmiş sınıflar, ücretli öğretmenlerin yoğunluğu ve kadro yetersizliği devam etmektedir. Gaziantep merkez ve diğer ilçelerde ise yıkılan okulların yerine yenileri yapılmadığı için öğrenciler ikili eğitim yapmak zorunda kalmaktadır. Geçici ve güvencesiz istihdam politikalarıyla düşük ücretle çalıştırılan öğretmenler ve destek personeli, kamusal eğitimin ne kadar geri plana itildiğinin somut göstergesidir. Bu nedenle kamu kaynaklarının ayrıcalıklı projelere değil, halkın barınma, eğitim, sağlık ve sosyal hizmet ihtiyaçlarına yönltilmesi hayati önem taşımaktadır.

ELÂZİĞ

6 Şubat depremleri Elazığ'ı çevre illere göre daha sınırlı etkilemiş olsa da 2020 depreminden yorgun çıkan yapı stoku nedeniyle kentte ciddi sorunlar yaşanmıştır. Kentsel dönüşüm çalışmalarının **%70'inin tamamlandığı** açıklanmış, 2025 Ocak itibarıyla **27.716 konutun teslim edildiği, 11.336 konutun ise yapım aşamasında olduğu** duyurulmuştur. Ancak teslim edilen konutlarda altyapı sorunları sürmekte, konteyner kentler ancak bu ayın başında tamamen boşaltılabilmektedir. Bu süreç, dar gelirli yurttaşlar açısından barınma hakkının güvence altına alınmadığını göstermektedir.

Deprem sonrası Elazığ'da **8 okulun yeniden inşası** sürmektedir. Resmî açıklamalarda "40'tan fazla yeni okul" ve "yaklaşık 400 dersliğin 2 yıl içinde devreye gireceği" belirtilmiştir. 2025 başında **7 okul eğitime başlamış**, 14 okulda (260 derslik) yapım devam etmektedir. Ancak sahadaki ilerleme ile açıklanan veriler arasındaki farklılık, sürecin şeffaf yürütülmediğini göstermektedir. Bugün Elazığ'da **647 okul/kurum, 5.960 derslik, 9.041 öğretmen ve 110.381 öğrenci** bulunmaktadır. Rakamlar derslik başına ortalama **18,5 öğrenci** gibi makul bir görünüm verse de, özellikle kırsal bölgelerde sınıflar kalabalık, ulaşım ve taşınmalı eğitim sorunları belirgindir. Rehber öğretmen ve psikososyal destek hizmetleri ise deprem sonrası ihtiyaçlara kıyasla oldukça yetersizdir.

Elazığ'da eğitime ilişkin projeler rakamsal olarak umut verici gösterilse de, sahadaki tablo bu iyimserliği doğrulamamaktadır. Konut teslimlerinin gecikmesi, okulların inşaatlarının uzaması, ihalelerin ve ödeneklerin belirsizliği eğitim hakkını zedelemektedir. Konteyner kentlerin hızla kapatılması, ailelerin yeni barınma alanlarına taşınmasını zorunlu kılarken öğrenciler için okul değişiklikleri ve ulaşım maliyetleri gibi yeni eşitsizlikler yaratmıştır. Öğrencilerin yaşadığı psikolojik travmalar ve öğretmenlerin barınma/çalışma koşulları ise göz ardı edilmektedir.

III. GENEL DEĞERLENDİRME

Depremle birlikte eğitim hakkına ulaşımındaki eşitsizlikler giderek derinleşmiştir. Bu süreçte deprem öncesine göre yüz binlerce çocuk eğitim dışında kalmış, devamsızlık oranları yükselmiştir. Konteynerlerde ders gören öğrenciler ciddi akademik kayıplar yaşamaktadır.

Kamusal eğitim politikası terk edilmiştir. Bağış adı altında alınan kayıt ücretleri, geçici istihdam modelleri vb uygulamalarla, konteyner okullarda kalıcılaştırılan eğitim; iktidarın kamusal eğitimin gereğini yerine getirmediğini göstermektedir. Yoğun bir şekilde elektrik, su ve internet kesintileri sorunları devam etmektedir. Rant ve talan politikaları mülkiyet hakkını gasp etmektedir. Acele kamulaştırmalar, rezerv alan ilanları, TOKİ eliyle yürütülen projeler açıkça halkın mülkünü gasp etmektedir. Özellikle Hatay'da demografinin değiştirilmesine yönelik politikalar yürütüldüğüne ilişkin ciddi kaygılar söz konusudur.

İnşaat alanları ve inşaat malzemeleri taşıyan kamyonların geçtiği güzergahlarda gerekli tedbirler alınmadığı için öğrenci ve eğitim emekçilerinin yaşamına yönelik ciddi tehditler söz konusudur. Yürütülen kontrolsüz yıkım, enkaz kaldırma ve inşaat faaliyetleri nedeniyle hava kirliliği ciddi bir sorununa dönüşmüştür. Toz, asbest ve diğer zararlı partiküller, öğrenciler ve eğitim emekçileri başta olmak üzere tüm yurttaşların solunum yolu hastalıklarını artırmakta; kronik rahatsızlıkları tetiklemektedir.

Deprem bölgelerindeki üniversiteler, fiziki yıkım ve altyapı sorunlarının yanı sıra barınma ve ulaşım krizi nedeniyle eğitim-öğretimi sağlıklı biçimde sürdürememektedir. Üniversite öğrencilerinin önemli bir kısmı hâlâ yurt yetersizliği nedeniyle konteynerlerde, akrabalarının yanında ya da yüksek kiralarla güvencesiz koşullarda barınmak zorunda kalmaktadır. Derslik ve laboratuvarların hasarlı olması, akademik faaliyetleri kısıtlarken; öğretim elemanlarının barınma ve geçim sorunları, nitelikli eğitim üretimini zayıflatmaktadır.

IV. TALEPLERİMİZ

- ✚ Konteyner okullar kademeli olarak kapatılmalı, yerlerine depreme dayanıklı, altyapısı tamamlanmış, ihtiyaca uygun sayıda ve donanımda kalıcı okul binaları yapılmalıdır.
- ✚ Tüm kademelerde her öğrenciye ücretsiz bir öğün yemek, temiz içme suyu, kırtasiye, dijital erişim ve ulaşım desteği sağlanmalıdır.
- ✚ Öğrenciler ve eğitim emekçileri için psikososyal destek ve rehberlik hizmetleri yaygınlaştırılmalıdır.
- ✚ Tüm eğitim emekçileri için kadrolu, güvenceli istihdam sağlanmalı; TYP ve diğer geçici istihdam modelleri yerine kadrolu temizlik ve destek personeli istihdam edilmelidir. Eşit işe eşit ücret ilkesi uygulanmalı, iş sağlığı ve güvenliği eksiksiz sağlanmalıdır.
- ✚ Norm kadro adaleti sağlanmalı, branş dışı görevlendirmelere son verilmelidir. Barınma sorunu yaşayan eğitim emekçileri için lojman ve kira desteği hayata geçirilmelidir.
- ✚ MESEM uygulamaları ve çocuk emeği sömürsüne son verilmelidir.
- ✚ Çocukların mevsimlik tarım işçisi olarak çalıştırılmasına derhal son verilmelidir. Ancak bu sorun devam ettiği sürece, bu çocukların eğitim hakkı güvence altına alınmalı; göç ettikleri bölgelerde telafi eğitim programları uygulanmalı, gezici öğretmenlik ve mobil okul uygulamaları hayata geçirilmeli, ücretsiz ulaşım, barınma ve sosyal destek sağlanarak eğitimden kopmaları önlenmelidir.
- ✚ Kamu kaynaklarının kullanımında devlet okulları önceliklendirilmelidir. Özel okullara verilen teşvikler ve kamu protokolleri durdurulmalı, bu kaynaklar **kamusal, bilimsel, laik,cinsiyet eşitlikçi ve anadilinde eğitim** için devlet okullarına aktarılmalıdır.
- ✚ Milli Eğitim Bakanlığı'nın cemaat, dernek ve vakıflarla yaptığı bütün protokoller iptal edilmelidir.
- ✚ Kamu harcamalarında şeffaflık, toplumsal denetim ve hesap verebilirlik sağlanmalıdır.
- ✚ Acele kamulaştırma ve rezerv alan uygulamaları derhal durdurulmalı; okul ve şantiye çevrelerinde iş sağlığı ve güvenliği önlemleri eksiksiz olarak alınmalıdır.
- ✚ Başta deprem bölgeleri olmak üzere ülke genelinde halkın insanca yaşanabilir, güvenli, sağlıklı barınma hakkı güvence altına alınmalıdır.

V. SONUÇ

Deprem bölgelerindeki eğitim tablosu, yalnızca bir doğal afetin sonucu değildir; siyasi tercihlerle büyütülen bir eşitsizlik rejiminin ürünüdür. Çocuklar hâlâ konteyner sınıflara, okullar şantiye koridorlarına sıkıştırılmıştır. Kamu kaynakları eğitim için değil, rant projeleri için harcanmış; “acele kamulaştırma” ve rezerv alan uygulamalarıyla yurttaşların mülkiyet ve barınma hakkı gasp edilmiştir.

Aradan iki buçuk yıl geçmesine rağmen hâlâ ikili öğretim, kalabalık sınıflar, hijyen ve personel yetersizliği, öğretmen güvencesizliği konuşuluyorsa bu “imkânsızlık” değil, siyasi irade eksikliğidir.

Biz Eğitim Sen olarak açıkça söylüyoruz:

- İhtiyacını karşılayacak yeterli sayıda, depreme dayanıklı ve donanımlı kalıcı okul binaları
- Her okul için güvenli ve şeffaf altyapı,
- Her öğrenciye ücretsiz bir öğün yemek,
- Eğitim emekçileri için güvenceli istihdam derhal sağlanmalıdır.

İhale süreçleri ve ilerleme raporları kamuoyuna açık olmalı, bağımsız izleme kurulları üç ayda bir rapor yayımlamalıdır. Konteyner ve prefabrik yapılar için azami süre getirilmelidir.

Bu ülkenin çocuklarını konteynerlere, geleceğini şantiyelere mahkûm etmeyeceğiz! Bugün atılmayan her adım, yarın telafisi daha da zor kayıplar yaratacaktır.

Eğitim Sen olarak emekçilerin, öğrencilerin ve halkın yanında; kamunun yararı ve toplumsal adalet için mücadelemizi sürdüreceğiz.